

# Az ütemhangsúlyos verselés

- Alapja a hangsúlyos és hangsúlytalan szótagok szabályos váltakozása.
- A magyar kötött hangsúlyú nyelv: a hangsúly mindig a szó első szótagjára esik.
- E verselési rendszer ritmikai alapegysége az ütem. Az ütemeket / jellel különítjük el.
- Az ütemhangsúlyos versben a ritmus élményét ilyen ütemek ismétlődése teremti meg. Az ütem szótagszáma korlátozott.
- A legrövidebb ütem egy szótagú: egyetlen hangsúlyos szótagot tartalmaz. A leggyakoribbak a két, három és négy szótagos ütemek.

# Ütemhangsúlyos verselés— példák

*Felező, kétütemű 8-as, a ritmusképlet: 4|4*

## **Például:**

Száll a madár, ágrul ágra,  
Száll az ének, szájrul szájra;  
Fű kizöldül ó sírhanton,  
Bajnok ébred hősi lanton.

Arany János: Rege a csodaszarvasról

# Kétütemű 5-ös

- *Kétütemű 5-ös*, a ritmusképlet: 3|2
- **Például:** Szántottam gyöpöt,  
Vetettem gyöngyöt.  
Népdal  
*Kétütemű 5-ös*, a ritmusképlet: 4|1
- **Például:** Tekereg a szél,  
kanyarog a szél,  
[...]  
mit üzen a tél?  
Weöres Sándor: Magyar etűdök

# Felező, kétütemű 4-es

- Felező, kétütemű 4-es, a ritmusképlet: 2|2
- **Például:** Most jér hozzám,  
Édes rózsám!  
Népdal

# Háromütemű 12-es

- *Háromütemű 12-es: 4|4|4*
- **Például:** Hová mégy, te szőke kislány? Az erdőbe  
Száras ágér, sütni-főzni menyegzőbe.  
Népdal

# Háromütemű 16-os

- A *háromütemű 16-os* alapképlete metszetekkel és nagy ütemekkel: 5||5||6.

- **Például:**

Kegyelmes Isten, kinek kezében

életemet adtam,

Viseld gondomot, vezérlj utamot,

mert csak reád hagytam.

Balassi Bálint: Könyörög Istennek...

# Háromütemű 10-es

- Háromütemű 10-es: 4|4|2 vagy 4|3|3
- **Például:**
- Piros alma kigurult a sárba,  
Ki felveszi, nem teszi hiába.  
Népdal
- Kis lak áll a nagy Duna mentében;  
Oh mi drága e lakocska nékem!  
Petőfi Sándor: Távolból

# Felező, négyütemű 12-es

- *A felező, négyütemű 12-es* már megvolt a régebbi magyar költészetben. Gyöngyösi István óta lett a magyar elbeszélő költészet általános versformája.
- Alapképlete: 6||6 . A félsorok leggyakoribb tagolása a 4|2 vagy a 3|3, de előfordul a 2|4 is.



# Például:

- Ó én édes hazám, te jó Magyarország,  
Ki keresztyénségnek viseled paizsát,  
Viselsz pogány vérrel festett éles szablyát,  
Vitézlő oskola, immár isten hozzád!

4|2||3|3

2|4||4|2

3|3||4|2

- Balassi Bálint: Ó én édes hazám, te jó  
Magyarország...

# Balassi-strófa

<b>„Vitézek mi lehet</b>	<b>6a</b>
<b>ez széles föld felett</b>	<b>6a</b>
<b>szébb dolog az végeknél?</b>	<b>7b</b>
<b>Holott kikeletkor</b>	<b>6c</b>
<b>az sok szép madár szól,</b>	<b>6c</b>
<b>kivel ember ugyan él;</b>	<b>7b</b>
<b>Mező jó illatot,</b>	<b>6d</b>
<b>az ég szép harmatot</b>	<b>6d</b>
<b>ád, ki kedves mindennél.”</b>	<b>7b</b>

# Balassi-strófa variánsa

Adj már csendességet,	6a
lelki békességet,	6a
mennybéli Úr!	4b
Bujdosó elmémet	6a
ódd bútól szívemet,	6a
kit sok kín fúr!	4b
...	

# Lásd még a következő linken:

- <http://enciklopedia.fazekas.hu/tree/t171.htm>